

DISTRIBUČNÁ LOGISTIKA AKO SÚČASŤ RIADENIA DODÁVATEĽSKÉHO REŤAZCA

Distribution logistics – part of Supply Chain Management

Ing. Martin Chudada, Ing. Zuzana Tarabová, Ph.D.

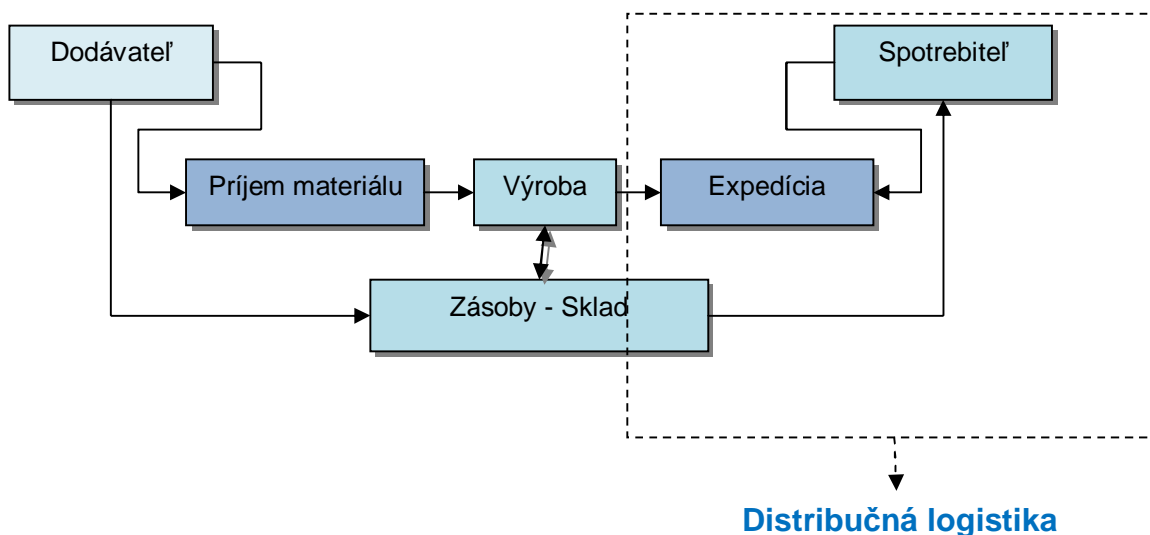
Anotácia:

Významnou súčasťou riadenia dodávateľského reťazca je distribučná logistika. Práce vhodne zvolený spôsob distribúcie s časového a vecného hľadiska môže priniesť podnikateľskému subjektu konkurenčnú výhodu najmä v podobe úspory nákladov. Príspevok poukazuje na základné východiská modernej filozofie distribúcie, hlavné ciele distribučnej logistiky a základné distribučné funkcie.

V dnešnom svetovom obchode a nekompromisnej konkurencii môže byť úspešný iba ten, kto kladie dôraz na neustály rozvoj a zdokonaľovanie svojich tovarov a služieb. Na trhu vládne orientácia na zákazníka spojená s rýchlou inováciou tovarov a so širokou paletou ponúkaného sortimentu. Pokiaľ chce firma získať konkurenčnú výhodu voči jej rivalom, musí priniesť zákazníkovi určitú pridanú hodnotu. Túto hodnotu vytvorí najmä prostredníctvom vykonávania rôznych aktivít efektívnejšie ako jej konkurenti, alebo ich uskutočňovaním takým jedinečným spôsobom, ktorý vytvára väčšie odlišenie sa od konkurencie. Logistika a riadenie dodávateľského reťazca (Supply Chain Management) sú určitými nástrojmi, ako sa takáto konkurenčná výhoda dá dosiahnuť a samozrejme aj udržať na dlhšie obdobie. Jednou z významných častí SCM je distribučná logistika.

Distribučná logistika (obr.1) je súčasťou komerčnej logistiky, zabezpečuje fyzické, organizačné a informačné spojenie medzi zdrojom (vstupným skladoom výrobného podniku) a spotrebiteľom, jeho vstupným skladoom, resp. bodom preberania. Distribučná logistika má za úlohu zabezpečiť najvhodnejší spôsob, výber a analýzu prepravy, ktorá je najvhodnejšia pre prenos produktov vyrábaných podnikom tak, aby bola dosiahnutá

bezporuchovosť fungovania trhu. Distribučná logistika má na starosti všetky skladovacie a dopravné pohyby tovarov k spotrebiteľovi a s tým súvisiace informačné, riadiace a kontrolné činnosti. [1]

Obr.1 : Ohraničenie distribučnej logistiky [2]

Distribučná logistika plní nasledovné funkcie:

- *vybavenie objednávky,*
- *skladovanie produkcie,*
- *dopravy hotových výrobkov.*

Dnes nadobúda na význame i logistika odstraňovania odpadov s funkciami:

- *zberu, dopravy a deponovania odpadov,*
- *znižovania produkcie odpadov až po bezodpadovú produkciu.*

V doprave sa rozširujú prepravné systémy, ktoré zaručujú spoľahlivé vykonanie prepravy i kombinácií niekoľkých druhov dopravy, a to zvolenou rýchlosťou a s vopred stanovenou dobou pristavenia dopravných prostriedkov k nakládkе resp. k vykládke tovaru. S tým úzko súvisí rozvoj zasielateľstva, ktoré sa stáva stálym avšak pružným partnerom výrobných a obchodných podnikov. Títo zasielatelia vykonávajú mnohé činnosti, ktoré doposiaľ vykonávali samotné výrobné podniky práve v oblasti prepravy.

Pri vychádzaní z globalizačných trendov je možné charakterizovať aj *nový spôsob distribúcie* v nasledujúcich rokoch. Tieto trendy predstavujú *modernú filozofiu distribúcie*.

Moderná filozofia distribúcie je založená na nasledujúcich faktoroch:

- Stabilná ponuka a dopyt na dopravnom trhu je stála - časová štruktúra.
- Rast dopravnej infraštruktúry, výstavba sietí - priestorová štruktúra.
- Vznik nových časových štruktúr impulzného charakteru - boom dopravného trhu.
- Vznik dopravných vln, nereagujúcich na seba - vznik zhlukov, zábran na ceste.
- Vznik a tvorba špirál a hypercyklov - tvorba dopravných reťazcov, logistika z pohľadu postupného vývoja.
- Vznik deterministických chaosov - nevládnutie systému, rozpad riadenia. [3]

V súčasnosti sa zvyšujú tlaky na zefektívnenie všetkých činností v oblasti distribúcie, v rámci firiem, ktoré sa chcú udržať a presadiť na našom, európskom alebo svetovom trhu.

Vznikajúce problémy v oblasti distribúcie sú úzko spojené s hľadaním optimálnych distribučných tokov, okruhov rozvozu a zvozu materiálu, ľudí, polotovarov a tovarov a taktiež s hľadaním optimálneho umiestnenia skladov, medziskladov, distribučných a operačných centier, návrh distribučných regiónov, topológie distribučných sietí a podobne. Dostatočné množstvo a kvalita teoretických poznatkov sú základom pre úspešné riešenie konkrétnych problémov a úloh.

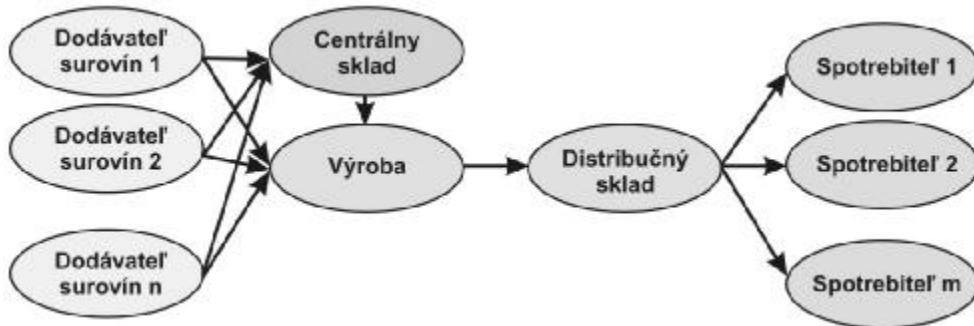
Dôležitou úlohou v rámci globálnej optimalizácie firmy je hľadanie optimálnej topológie distribučnej siete na známom operačnom priestore a optimalizácia spôsobu prepravy.

Distribučné problémy, ktoré je nevyhnutné riešiť sa týkajú hlavne alokácie, umiestnenia distribučných skladov, prevádzkových správ, stanovenia minimálnych, maximálnych distribučných okruhov.

Distribučná logistika sa zaoberá riešením problémov v nasledovných oblastiach:

- výber umiestnenia distribučných skladov (alokácia skladov),
- skladovaním,
- obalovým hospodárstvom,

- výstupom tovarov a zabezpečením nakladania,
- dopravou. [4]

Obr. 2: Možné toky surovín a výrobkov [2]

Distribučná logistika predstavuje súhrn logistických úloh a opatrení súvisiacich s prípravou a vykonávaním distribúcie. Od využitia distribučnej logistiky v podniku (obr. 4) závisia nasledovné faktory: výrobný program, priestorové rozdelenie produkcie, od miest s najväčším dopytom, od štruktúry distribučných stredísk, od dopravných dispozícií (dopravný park, kvalita dopravnej siete) a od distribučného času.

Ciele distribučnej logistiky

Medzi *hlavné ciele distribučnej logistiky* patria ciele, ktoré sa orientujú prispôsobeniu sa potrebám zákazníkov, a to:

- redukcia viazania kapitálu,
- redukcia nákladov na logistiku,
- zvýšenie flexibility.

Tieto ciele môžeme presnejšie kvantifikovať ako:

- optimálny počet miest skladovania,
- hospodárne zaobchádzanie s materiálom,
- hospodárne dopravné štruktúry a organizácia,
- krátke prepravné časy,
- rýchly a aktuálny informačný tok,
- kvalitné plánovanie a riadiace systémy,

- flexibilné a účinné systémy vybavenia,
- účinná organizácia logistiky.

Ciele distribučnej logistiky sa rozlišujú na:

- *vecné ciele* – hlavne realizácia kvalitného servisu (dodacia doba, flexibilita, pripravenosť a spoľahlivosť dodania),
- *nákladové ciele* – bezporuchové zásobovanie s minimálnymi nákladmi. [6]

Distribúcia a jej funkcie

Z podnikového hľadiska distribúciu charakterizujú činnosti týkajúce sa prenosu produktov a všetkých rozhodnutí, ktoré sa týkajú fyzického pohybu produktov a výberu sprostredkovateľov.

Z ekonomického hľadiska plní distribúcia dve základné úlohy:

- úloha *vytvárania hodnoty*,
- úloha *vytvárania rovnováhy medzi ponukou a dopytom* (realizácia toku medzi zdrojom a spotrebiteľom).

Od týchto úloh sa odvídzajú základné, *klasické funkcie distribúcie*:

- nákup výrobkov u výrobcu, doprava a preprava výrobkov z miesta výroby na miesto spotreby,
- frakcionovanie výrobkov, zákazník dostane tovar, ktorý musí spĺňať jeho požiadavky,
- preskupovanie výrobkov, spočíva v preskupovaní rozptýlených častí výroby, výrobkov,
- skladovanie výrobkov vo všetkých prechodných častiach distribúcie až po miesto predaja zákazníkom,
- ponuka výrobkov v mieste predaja,
- predaj spotrebiteľom,
- doplnkové činnosti a služby ako zásielková služba výrobkov, inštalácia výrobkov, servis výrobkov, zabezpečenie informovanosti zákazníkov.

Distribučné funkcie z pohľadu tokov v priestore a čase môžeme rozdeliť tak, ako je to uvedené v tabuľke č.1:

	Priestor	Čas	Kvantita	Kvalita
Tok reálnych produktov	Pohyb z miesta na miesto v priestore	Tvorba a udržiavanie zásob v čase	Zhromažďovanie, delenie, balenie	Triedenie, tvorba sortimentu
Tok nominálnych produktov	Prevody peňazí z miesta na miesto	Predfinancovanie výrobcov, úverovanie spotrebiteľov	Zhromažďovanie, rozdeľovanie peňažných prostriedkov	Premena peňažných prostriedkov
Tok Informácií	Transfer informácií z miesta na miesto	Uchovávanie a zálohovanie informácií	Zhromažďovanie informácií	Interpretácia informácií, poskytovanie správnych informácií

Tab.č. 1: Základné distribučné funkcie z pohľadu tokov produktov a informácií [4]

Dosiahnutie konkurenčnej výhody prostredníctvom uplatnenia všetkých dostupných metód a aplikácii prostredníctvom distribučnej politiky je možné iba v prípade dôkladnej analýzy súčasného stavu a následnou konfrontáciou požiadaviek zákazníkov a možností daného podnikateľského subjektu.

Použitá literatúra:

[1]: Straka M., Malindžák D.: *Distribučná politika*, Košice 2005, 208 s., ISBN 80-8073-296-5

[2]: Dupal' A., Brezina I.: *Logistika v managemente podniku*, Bratislava 2006, ISBN 80-89085-38-5

[3]: Šulgan M., Ganp J., Majerčák J.: *Postavenie dopravy v logistike*, Žilina 2008, ISBN 978-80-8070-784-2

[4]: Malindžák D.: *Teória logistiky*, Košice 2007, 215 s., ISBN 978-80-8073-893-8

[5]: Spišiak J.: *Podniková logistika*, Košice 2005, 62 s., ISBN